

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DKK1-421/33/14/GG

Warszawa, dnia 03 września 2014 r.

DECYZJA nr DKK - 116/2014

Na podstawie art. 18 w związku z art. 13 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego wszczętego na wniosek ENEA Wytwarzanie S.A. z siedzibą w Świerżach Górnych **wydaje zgodę** na dokonanie koncentracji, polegającej na przejściu przez ENEA Wytwarzanie S.A. z siedzibą w Świerżach Górnych kontroli nad Miejskim Przedsiębiorstwem Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. z siedzibą w Białymstoku.

UZASADNIENIE

W dniu 16 czerwca 2014 r. do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wpłynęło zgłoszenie zamiaru koncentracji, polegającej na przejściu przez ENEA Wytwarzanie S.A. z siedzibą w Świerżach Górnych (dalej „ENEA Wytwarzanie”) kontroli nad Miejskim Przedsiębiorstwem Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. z siedzibą w Białymstoku (dalej „MPEC”).

W związku z tym, iż spełnione zostały niezbędne przesłanki uzasadniające zgłoszenie zamiaru koncentracji, bowiem:

- łączny obrót na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przedsiębiorców uczestniczących w koncentracji w roku obrotowym poprzedzającym rok zgłoszenia przekroczył równowartość 50 mln euro, tj. kwotę określoną w art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.), zwanej dalej także „ustawą antymonopolową”,
- przejęcie przez przedsiębiorcę kontroli nad jednym lub więcej przedsiębiorcami jest jednym ze sposobów koncentracji, określonym w art. 13 ust. 2 pkt 2 ustawy antymonopolowej,
- w przedmiotowej sprawie nie występuje żadna okoliczność z katalogu przesłanek wymienionych w art. 14 ww. ustawy, powodująca wyłączenie obowiązku zgłoszenia zamiaru koncentracji,

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwany dalej „Prezesem Urzędu” lub „organem antymonopolowym”, wszczął postępowanie w niniejszej sprawie o czym, zgodnie z art. 61 § 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego* (j.t. Dz. U. z 2013 r., poz. 267 ze zm.) powiadomił ENEA Wytwarzanie pismem z dnia 3 lipca 2014 r.

**W trakcie postępowania organ antymonopolowy ustalił i zważył,
co następuje:**

Przyczyny i opis transakcji

Niniejsza koncentracja jest wynikiem ogłoszonego w dniu 17 października 2013 r. przez Prezydenta Miasta Białystok publicznego zaproszenia do negocjacji w sprawie zakupu udziałów MPEC, stanowiących 85% kapitału zakładowego Spółki, zaś podstawę jej zgłoszenia stanowi zawarta w dniu 26 maja 2014 r. pomiędzy Gminą Białystok i ENEA Wytwarzanie umowa sprzedaży udziałów MPEC.

Jak podaje ENEA Wytwarzanie, nabycie udziałów MPEC stanowi dla tego przedsiębiorcy inwestycję kapitałową, która będzie zapewniać kontynuację współpracy z Gminą Białystok w zakresie zaopatrzenia w ciepło, gwarantującą bezpieczeństwo energetyczne i pewność dostaw ciepła dla odbiorców z terenu Białegostoku. Koncentracja ma z jednej strony podnieść bezpieczeństwo dostaw ciepła dla odbiorców,

a z drugiej poprawić konkurencyjność kosztową ciepła scentralizowanego wobec innych form występujących na rynku zaopatrzenia w ciepło.

Uczestnicy koncentracji

I. ENEA Wytwarzanie – aktywny uczestnik koncentracji – podstawowym przedmiotem działania tej Spółki jest produkcja energii elektrycznej i ciepła, którego nośnikiem jest gorąca woda i para wodna. W swojej grupie kapitałowej ENEA Wytwarzanie zarządza wszystkimi aktywami wytwórczymi, w szczególności związanymi z:

- wytwarzaniem energii elektrycznej w elektrowni zawodowej (Elektrownia Koźlenice) w Świerżach Górnych,
- wytwarzaniem energii elektrycznej i ciepła w kogeneracji w Elektrociepłowni Białystok,
- wytwarzaniem, przesyłaniem i dystrybucją ciepła poprzez systemy ciepłownicze w Pile i Obornikach,
- wytwarzaniem energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, m.in. w Farmie Wiatrowej Bardy i elektrowni wodnej w Samociążku.

ENEA Wytwarzanie należy do grupy kapitałowej, w której podmiotem dominującym jest ENEA S.A. z siedzibą w Poznaniu¹ (dalej „Grupa ENEA”). Grupa ENEA jest zintegrowanym pionowo przedsiębiorstwem energetycznym, którego podstawową działalność stanowi wytwarzanie, dystrybucja oraz sprzedaż energii elektrycznej. W skład Grupy ENEA wchodzi także podmioty zajmujące się wytwarzaniem i dystrybucją ciepła za pośrednictwem scentralizowanych systemów ciepłowniczych. Energia elektryczna oraz ciepło wytwarzane są zarówno przy wykorzystaniu technologii konwencjonalnych, jak i z odnawialnych źródeł energii (hydroenergii, biomasy i energii wiatru).

ENEA S.A. oprócz sprawowania nadzoru korporacyjnego nad wszystkimi spółkami Grupy ENEA zajmuje się bezpośrednio obrotem energią elektryczną oraz detaliczną sprzedażą energii elektrycznej do odbiorców końcowych.. Całkowita sprzedaż

¹ ENEA S.A. jest spółką publiczną, której akcje notowane są Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Większościowym akcjonariuszem Spółki jest Skarb Państwa.

energii elektrycznej w 2013 r. do odbiorców końcowych wyniosła 13,2 TWh, co daje ok. 12,5% udziału Grupy ENEA w krajowej sprzedaży energii elektrycznej.

Dystrybucją energii elektrycznej w Grupie ENEA zajmuje się ENEA Operator Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu. Spółka działa na terenie sześciu województw w północno-zachodniej Polsce dostarczając energię elektryczną do ok. 2,4 mln odbiorców. Zasięg sieci dystrybucyjnej energii elektrycznej Grupy ENEA obejmuje ok. 19% kraju.

Do Grupy ENEA należą również spółki prowadzące działalność w zakresie konserwacji i modernizacji oświetlenia drogowego oraz usług: hotelarskich, transportowych, remontowych, budowlanych i ochrony zdrowia.

II. MPEC – pasywny uczestnik koncentracji – przedmiotem działalności tego przedsiębiorcy jest wytwarzanie ciepła w postaci gorącej wody w Ciepłowni Zachód zlokalizowanej w Białymstoku, przesyłanie ciepła w postaci gorącej wody i pary wodnej, a także obrót ciepłem (dystrybucja i sprzedaż). Obszar działania MPEC obejmuje teren Białegostoku, gdzie Spółka posiada dwa scentralizowane systemy ciepłownicze stanowiące samoistne instalacje energetyczne, w których w obiegu zamkniętym krąży woda grzewcza. Są to:

- sieć ciepłownicza zasilana z Elektrociepłowni Białystok, której właścicielem jest ENEA Wytwarzanie,
- sieć ciepłownicza zasilana przez własną Ciepłownię Zachód.

Obie sieci ciepłownicze zaopatrują w ciepło głównie gospodarkę mieszkaniową (spółdzielnie mieszkaniowe).

MPEC nie posiada podmiotów zależnych. Jego właścicielem jest Gmina Białystok, która posiada 100% udziałów Spółki.

Rynki właściwe, na które koncentracja wywiera wpływ

W myśl art. 4 pkt. 9 ustawy antymonopolowej przez rynek właściwy rozumie się rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym, ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują

zbliżone warunki konkurencji. A zatem rynek ten wyznaczają zasadniczo dwa elementy: towar (*rynek produktowy*) i terytorium (*rynek geograficzny*).

Mając na względzie definicję rynku właściwego oraz kryteria wyznaczania rynków właściwych, na które koncentracja wywiera wpływ zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w *sprawie zgłoszenia zamiaru koncentracji przedsiębiorców* (Dz. U. Nr 134, poz. 937) organ antymonopolowy uznał, iż:

A) Przedmiotowa koncentracja nie wywiera wpływu na żaden rynek właściwy w układzie horyzontalnym.

Uzasadniając powyższe należy wskazać, iż działalność uczestników koncentracji pokrywa się w zakresie wytwarzania (produkcji) i przesyłu ciepła w postaci gorącej wody na terenie Białegostoku. Z uwagi na brak technicznych możliwości transportu ciepła na odległości przekraczające 25 km, dostawa ciepła realizowana jest jedynie sieciami o zasięgu lokalnym, czyli na stosunkowo niewielką odległość od wytwórcy (źródła ciepła). Sieć ciepłownicza zbudowana jest z rurociągów zasilających i powrotnych wypełnionych wodą, pomp pompujących wodę do odbiorców, układów regulacji i układów pomiarowych. Woda jest podgrzewana w źródłach ciepła (elektrociepłowniach, ciepłowniach lub kotłowniach) i dostarczana do odbiorców, a następnie schłodzona wraca do źródła celem ponownego podgrzania. Jest to więc obieg zamknięty i dlatego też sieci ciepłownicze zasilane z różnych, czy nawet tych samych źródeł z reguły nie są połączone. Na odrębność działania poszczególnych sieci ciepłowniczych wskazuje także fakt, iż każda sieć posiada oddzielną taryfę cenową zatwierdzoną przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (dalej: „Prezes URE”).

Każda sieć ciepłownicza połączona ze źródłem ciepła tworząc zamknięty obieg, wyznacza terytorialny zasięg działania danej sieci, czyli rynek geograficzny dla wytwarzania i przesyłu ciepła, ponieważ poza systemem sieciowym połączonym z producentem ciepła nie ma innej możliwości przesyłania ciepła w postaci gorącej wody. Należy zaznaczyć, że takie stanowisko było wielokrotnie prezentowane we wcześniejszych decyzjach Prezesa Urzędu².

² np. w decyzjach: nr DKK-155/2011 z dnia 07.12.2011 r., nr DKK-8/2012 z dnia 03.02.2012 r.

Na terenie Białegostoku uczestnicy koncentracji działają jako producenci ciepła poprzez Elektrociepłownię Białystok (własność ENEA Wytwarzanie) i Ciepłownię Zachód (własność MPEC), które zasilają ciepłem dwa odrębne systemy ciepłownicze, działają więc w warunkach monopolu naturalnego na terenie wyznaczonym przez zasięg tych systemów. W związku z tym należy stwierdzić, iż planowana koncentracja nie wywiera wpływu na żaden rynek właściwy w układzie horyzontalnym z uwagi na fakt, iż jej uczestnicy działają na rozłącznych rynkach geograficznych, nie dojdzie zatem do sumowania ich udziałów rynkowych.

Dodatkowo należy także odnieść się do produkcji i przesyłu ciepła w postaci pary wodnej, wytwarzanej w Elektrociepłowni Białystok. Na terenie Białegostoku funkcjonuje jedna sieć parowa (parociąg), dostarczająca parę wodną do odbiorców komunalnych (szpitali) i zakładów przemysłowych. Długość tej sieci wynosi 12,8 km, z czego 6,54 km należy do MPEC, a pozostała część do ENEA Wytwarzanie. Obaj uczestnicy koncentracji muszą więc ze sobą współpracować, aby zapewnić odbiorcom dostawę pary tym samym parociągiem. W tej specyficznej sytuacji nie znajduje zastosowania analiza horyzontalnych powiązań między uczestnikami koncentracji na rynku produkcji i przesyłu ciepła w postaci pary wodnej.

B) Koncentracja wywiera wpływ w układzie wertykalnym na:

- rynki produkcji, przesyłu i obrotu ciepłem (dystrybucji i sprzedaży) w Białymstoku.

Jak już wcześniej wskazano MPEC jest właścicielem obu działających na terenie Białegostoku sieci ciepłowniczych dostarczających ciepło w postaci gorącej wody odbiorcom końcowym. Jest zatem jedynym podmiotem zajmującym się obrotem, tj. dystrybucją i sprzedażą ciepła na terenie Białegostoku. W związku z tym, iż jedną z sieci ciepłowniczych należących do MPEC zaopatruje w ciepło ENEA Wytwarzanie (z Elektrociepłowni Białystok), między uczestnikami koncentracji zachodzą relacje typu dostawca–odbiorca na rynkach produkcji, przesyłu, dystrybucji i sprzedaży ciepła. Jednocześnie należy podkreślić, iż uczestnicy koncentracji działają na tych rynkach zarówno na szczeblu produkcji i przesyłu ciepła (ENEA Wytwarzanie jako producent ciepła), jak i na szczeblu zakupu ciepła (MPEC jako dystrybutor i sprzedawca ciepła dla

odbiorców końcowych) w warunkach monopolu naturalnego. Ich udziały w powyższych rynkach znacznie przekracza zatem poziom 30%.

Biorąc pod uwagę powyższe należy uznać, iż rynki produkcji, przesyłu, dystrybucji i sprzedaży ciepła na terenie Białegostoku są rynkami właściwym, na które koncentracja wywiera wpływ w układzie wertykalnym.

C) W przedmiotowej sprawie występują rynki właściwe, na które koncentracja wywiera wpływ w układzie konglomeratowym.

Są to rynki właściwe, na których prowadzą działalność spółki z Grupy ENEA, a mianowicie:

- lokalny rynek dystrybucji energii elektrycznej³, obejmujący obszar sześciu województw w północno-zachodniej Polsce, w którym ENEA Operator Sp. z o.o. posiada 100% udziału,
- lokalny rynek wytwarzania i przesyłu ciepła w Pile, w którym Miejska Energetyka Ciepła Piła Sp. z o.o. posiada ok. 70% udziału,
- lokalny rynek wytwarzania i przesyłu ciepła w Obornikach, w którym Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. posiada 100% udziału,
- lokalny rynek wytwarzania i przesyłu ciepła w Świerżach Górnych, w którym ENEA Wytwarzanie (poprzez Elektrownię Kozienice) posiada ok. 98% udziału.

Ocena skutków planowanej koncentracji

Przepis art. 18 ustawy antymonopolowej stanowi, iż Prezes Urzędu wydaje zgodę na dokonanie koncentracji, w wyniku której konkurencja na rynku nie zostanie istotnie ograniczona, w szczególności przez powstanie lub umocnienie pozycji dominującej na rynku.

Organ antymonopolowy dokonując oceny zasadności wyrażenia zgody na przeprowadzenie niniejszej koncentracji, wziął pod uwagę następujące przesłanki:

W przedmiotowej sprawie brak jest rynków właściwych, na które koncentracja wywierałaby wpływ w układzie horyzontalnym.

³ Względy techniczne warunkujące przesył energii sieciami średnich i niskich napięć determinują lokalny charakter rynku dystrybucji energii elektrycznej. Jest to obszar, na którym umiejscowiona jest sieć danego dystrybutora, mającego naturalny monopol na terenie swojego działania.

Rynkami właściwymi, na które koncentracja wywiera wpływ w układzie wertykalnym jest rynek zaopatrzenia w ciepło na terenie Białegostoku. Jednak z uwagi na fakt, iż uczestnicy koncentracji działający na tym rynku zarówno na szczeblu sprzedaży ciepła (ENEA Wytwarzanie jako producent ciepła), jak i na szczeblu zakupu ciepła (MPEC jako dystrybutor i sprzedawca ciepła dla odbiorców końcowych) prowadzą działalność w warunkach monopolu naturalnego, nie zachodzi więc podejrzenie, że konkurencja na tak zakreślonym rynku zostanie istotnie ograniczona. Koncentracja nie wpłynie bowiem w żaden sposób zarówno na sytuację innych producentów ciepła, jak i podmiotów prowadzących działalność w zakresie dystrybucji i sprzedaży ciepła.

Koncentracja będzie wywierać wpływ w układzie konglomeratowym na wskazane w punkcie C uzasadnienia decyzji lokalne rynki, na których prowadzą działalność spółki z Grupy ENEA. W ocenie organu antymonopolowego silna pozycja tych przedsiębiorców na rynkach ich działania nie będzie miała istotnego wpływu – z uwagi na ich ściśle lokalny charakter – na rynki, na które koncentracja wywiera wpływ w układzie wertykalnym.

Przy ocenie niniejszej koncentracji Prezes Urzędu uwzględnił także fakt poddania rynku energii cieplnej regulacji na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. *Prawo energetyczne* (j.t. Dz. U. z 2012 r., poz.1059 ze zm.). Jednym z podstawowych narzędzi tej regulacji jest zatwierdzanie taryf przez Prezesa URE. W ocenie organu antymonopolowego, sposób kalkulacji taryf oparty na kosztach uzasadnionych, przy określeniu szczegółowego mechanizmu kalkulacji w rozporządzeniach wykonawczych i kontroli tego procesu przez Prezesa URE, zapewnia odbiorcom ochronę przed nadmiernym wzrostem cen.

Konkludując należy stwierdzić, że planowana koncentracja spełnia przesłanki określone w art. 18 ustawy antymonopolowej. Przedsiębiorcy biorący udział w zamierzonej koncentracji nie spotykają się z konkurencją innych przedsiębiorców, a w związku z tym nie można mówić, że w wyniku dokonania tej koncentracji dojdzie do istotnego ograniczenia konkurencji. Zmiana nastąpi jedynie w zakresie struktury własnościowej.

Wobec powyższego orzeczono, jak w sentencji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* w związku z art. 479²⁸ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. *Kodeks postępowania cywilnego* (j.t. Dz. U. z 2014 r., poz. 101 ze zm.), od niniejszej decyzji służy odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia.

Z upoważnienia
Prezesa Urzędu Ochrony
Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor
Departamentu Kontroli Koncentracji
Robert Kamiński

Otrzymuje:

ENEA Wytwarzanie S.A., Świerże Górne
za pośrednictwem:
Pana Piotra Haiduka
M. Romanowski i Wspólnicy Sp.k.
ul. Taśmowa 7 bud. D
02-677 Warszawa